

Hodnocení kvality podnikatelského prostředí

Hodnocení kvality podnikatelského prostředí (KPP)

- ◆ **Teoretický význam hodnocení KPP:** vytvoření hierarchického modelu interpretujícího ekonomické podmínky regionálního rozvoje.
- ◆ **Metodický základ hodnocení KPP:** identifikace investičních resp. rozvojových preferencí firem působících ve zpracovatelském průmyslu a progresivních službách vyjádřených pomocí relevantních faktorů (včetně stanovení jejich významových vah).
- ◆ **Hlavní teoretická východiska:** lokalizační teorie (Weber, Lösch), teorie kumulativní kauzality (Myrdal), teorie polarizovaného rozvoje (Perroux, Friedmann), endogenní teorie hospodářského růstu (Lucas, Romer), mikroekonomická teorie konkurenceschopnosti (Porter), nová ekonomická geografie (Krugman), teorie hierarchie reality (Hampl).
- ◆ **Definice KPP:** agregátní výsledek dlouhodobé akumulace různorodých vlivů generovaných aktivitami podnikatelských i nepodnikatelských subjektů z pohledu ekonomického rozvoje
- ◆ **Praktický význam hodnocení KPP:** vytvoření informačního rámce pro optimalizaci cílů a efektivní výběr nástrojů regionální politiky v ekonomické oblasti.

Vazby na endogenní modely hospodářského růstu

$$Y = M [a, z_1, z_2] \cdot f(I, L, K)$$

Kde:

Y = úroveň produkce

M = multifaktorová proměnná s komponentami **a** – všeobecná úroveň technologie, **z₁** – makroekonomické (územně volné) faktory ekonomického rozvoje a **z₂** – regionální (územně vázané) faktory ekonomického rozvoje

I = inovační potenciál

L = pracovní síla

K = kapitál.

Faktory KPP a jejich významové váhy

faktory	typologické skupiny	váhy A	váhy B
<i>nejvíce významné faktory:</i>		44	48
podnikatelská a znalostní báze	regionální a lokální faktory	9	11
dostupnost pracovních sil	pracovní faktory	10	10
blízkost trhů	obchodní faktory	9	9
blízkost hlavních zákazníků	obchodní faktory	9	9
kvalita pracovních sil	pracovní faktory	7	9
<i>středně významné faktory:</i>		37	35
cena nemovitostí	cenové faktory	7	7
kvalita silnic a železnic	infrastrukturní faktory	8	6
cena práce	cenové faktory	6	6
informační a komunikační technologie	infrastrukturní faktory	6	6
podpůrné služby	obchodní faktory	6	5
urbanistická a přírodní atraktivita území	environmentální faktory	4	5
<i>méně významné faktory:</i>		19	17
přítomnost zahraničních firem	obchodní faktory	5	4
environmentální kvalita území	environmentální faktory	3	4
asistence veřejné správy	regionální a lokální faktory	4	3
blízkost mezinárodních letišť	infrastrukturní faktory	4	3
flexibilita pracovních sil	pracovní faktory	3	3

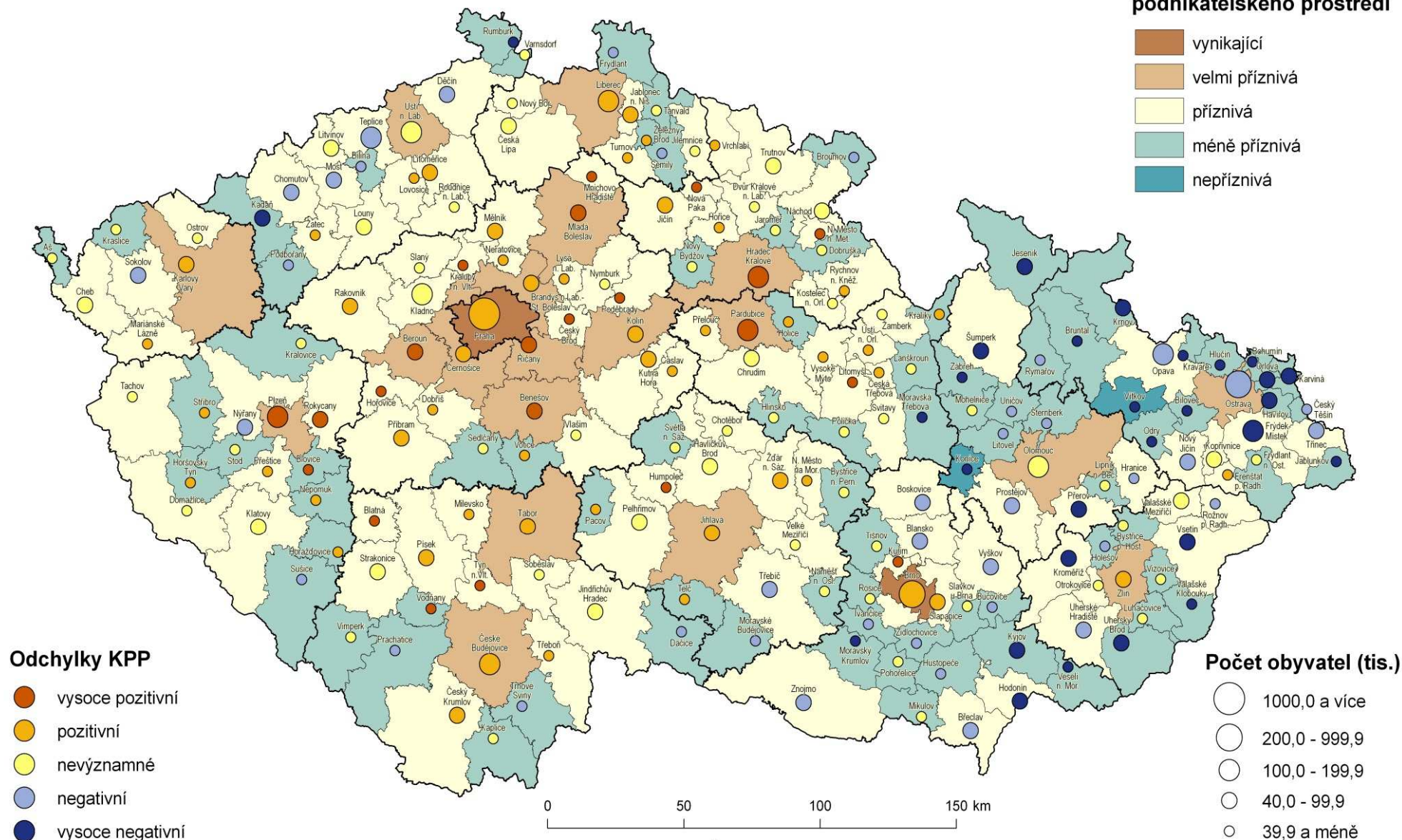
Váhy A – ekonomika hnaná investicemi, váhy B – ekonomika hnaná inovacemi

Hodnoty KPP podle krajů

kraj	KPP celého kraje	KPP centra	HDP/obyv. v tis. Kč b. c. (2007)
Pražský	1,16	1,16	736
Středočeský	2,65	2,03 (M. Bolesl.)	322
Jihočeský	2,86	1,98	294
Plzeňský	2,77	1,68	315
Karlovarský	2,90	2,19	244
Ústecký	3,05	2,35	272
Liberecký	2,79	2,02	264
Královéhradecký	2,86	1,88	291
Pardubický	2,94	1,81	286
Vysočina	3,02	2,16	289
Jihomoravský	2,78	1,54	315
Olomoucký	3,19	2,37	253
Zlínský	3,29	2,43	280
Moravskoslezský	3,27	2,33	288
Česká republika	2,74	1,16	342

REGIONÁLNÍ KVALITA PODNIKATELSKÉHO PROSTŘEDÍ (KPP)

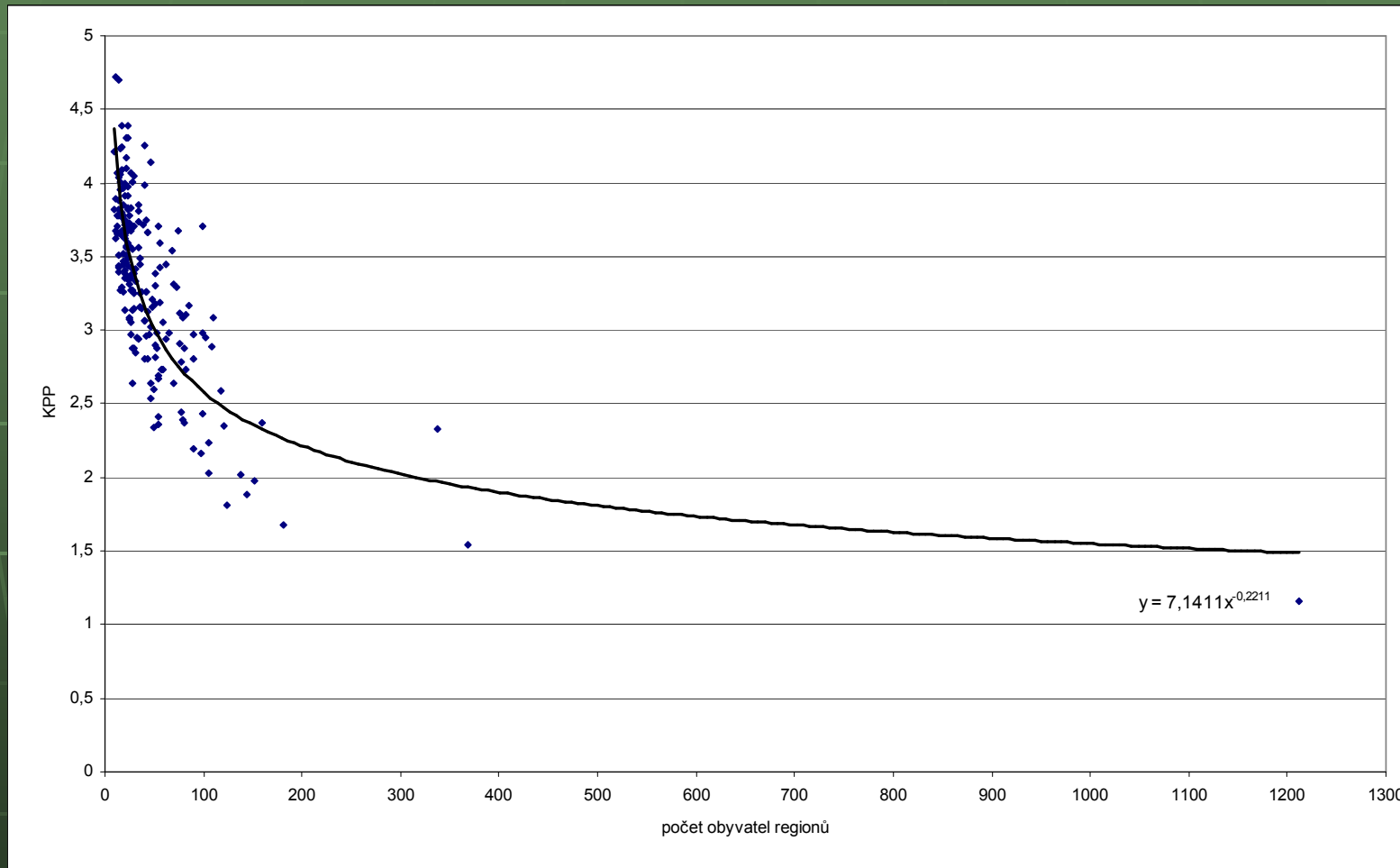
Regionální kvalita podnikatelského prostředí

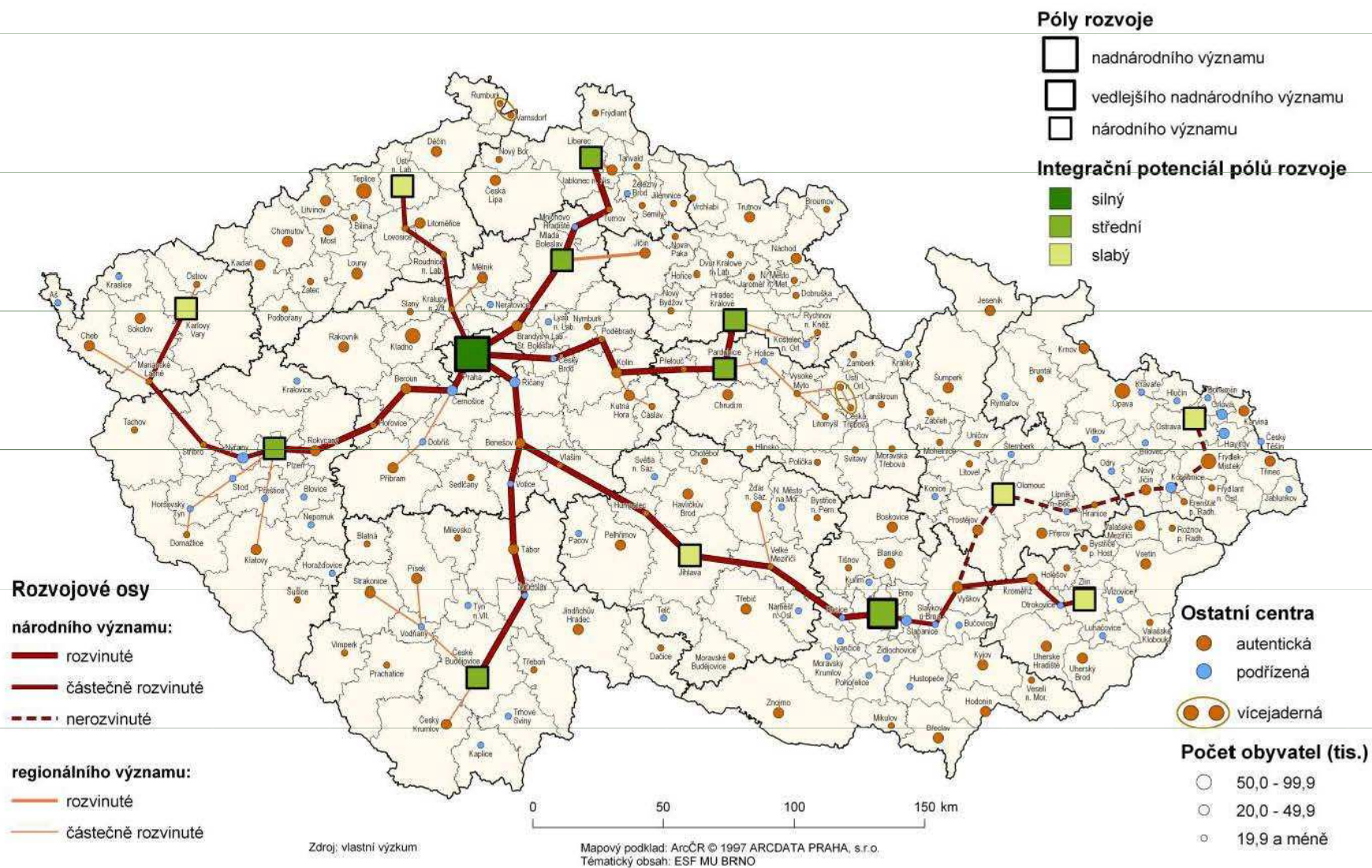
Zdroj: vlastní výzkum

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

Závislost KPP na velikosti regionů ORP

PROSTOROVÝ MODEL ROZVOJOVÉHO POTENCIÁLU REGIONŮ ČESKÉ REPUBLIKY

Inspirující teorie pro navazující teoretickou syntézu získaných poznatků

Teorii růstových pólů (F. Perroux, J. R. Boudeville), teorii kumulativních příčin (G. Myrdal), teorii nerovnoměrného rozvoje (A. Hirschman), teorie učících se regionů (B. A. Lundvall), teorie nové ekonomické geografie (P. Krugman), teorie hierarchie reality (M. Hampl, 1988).

Stanovené hypotézy nové teorie – integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Hypotéza 1:

Regionální hodnoty kvality podnikatelského prostředí (KPP) úzce korelují s hodnotami HDP – potvrzeno (korelační koeficient 0,95).

Hypotéza 2:

Hodnoty KPP korespondují s populační velikostí mikroregionů – potvrzeno na základě regresní mocninné křivky $y = 7,1411x^{-0,221}$ (KPP podle velikostních skupin 180 a více – 95 až 179 – 45 až 94 – 18 až 44 – 17 a méně tis. obyvatel činí 1,7 – 2,5 – 3,0 – 3,5 – 3,8).

Odvozená hypotéza:

V případě potvrzení platnosti obou hypotéz pak lze identifikovat póly a osy rozvoje jako nejvýznamnější prostorové projevy působení zákonitostí vývojové a hierarchické diferenciacce společenských systémů – identifikace byla provedena.

Výchozí matematický model hospodářského růstu

$$Y = M [a, z_1, z_2] \cdot f(I, L, K)$$

Kde:

Y = úroveň produkce

M = multifaktorová proměnná s komponentami a – všeobecná úroveň vědecko-technického rozvoje,

z_1 – makroekonomické (územně volné) faktory ekonomického rozvoje

z_2 = regionální (územně vázané) faktory ekonomického rozvoje

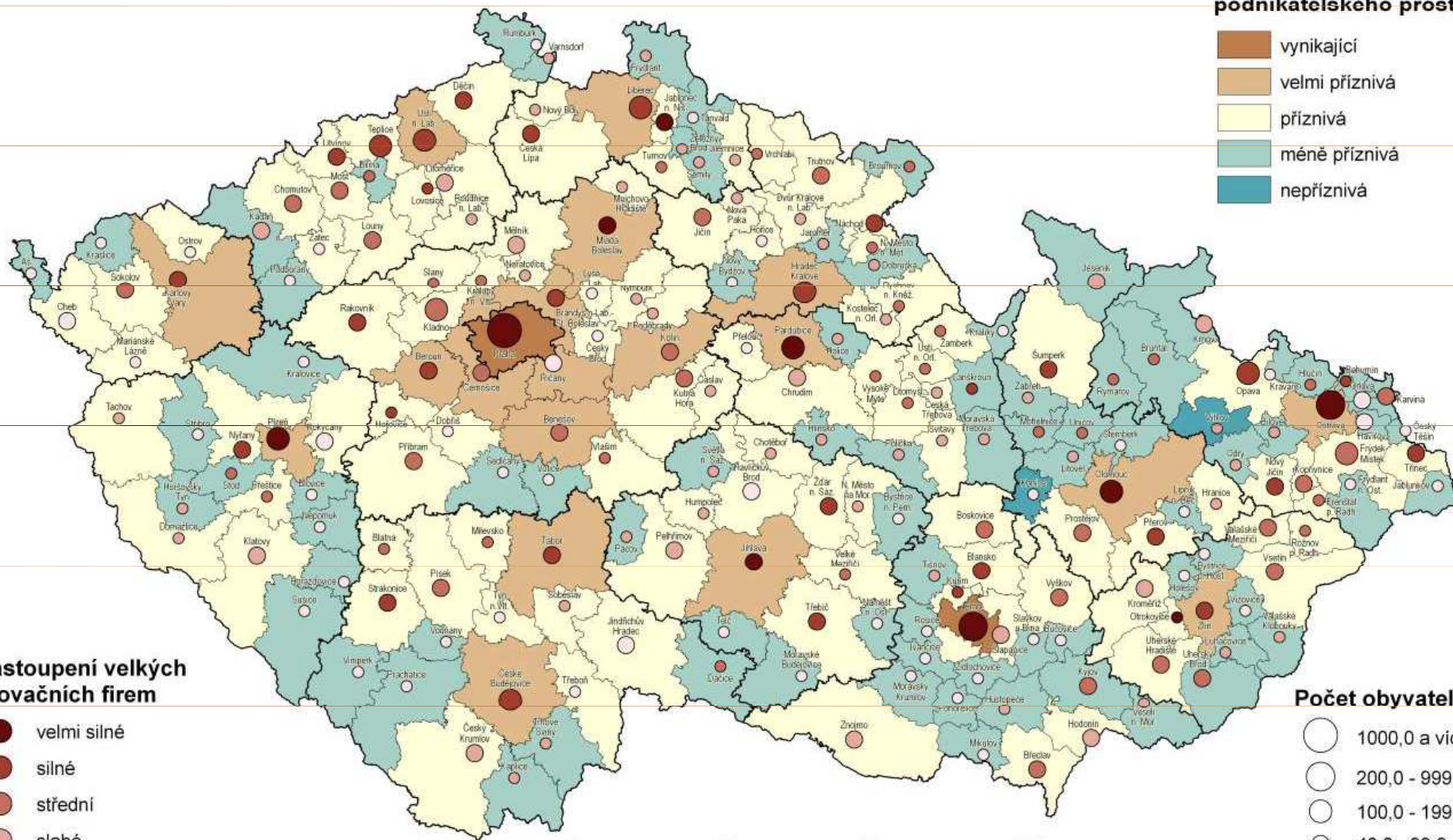
I = inovační potenciál

L = pracovní síla

K = kapitál.

KONCENTRACE INOVACÍ

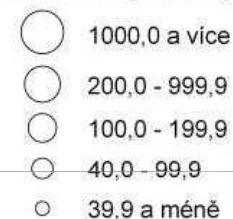
Regionální kvalita podnikatelského prostředí

Zastoupení velkých inovačních firem

Počet obyvatel (tis.)

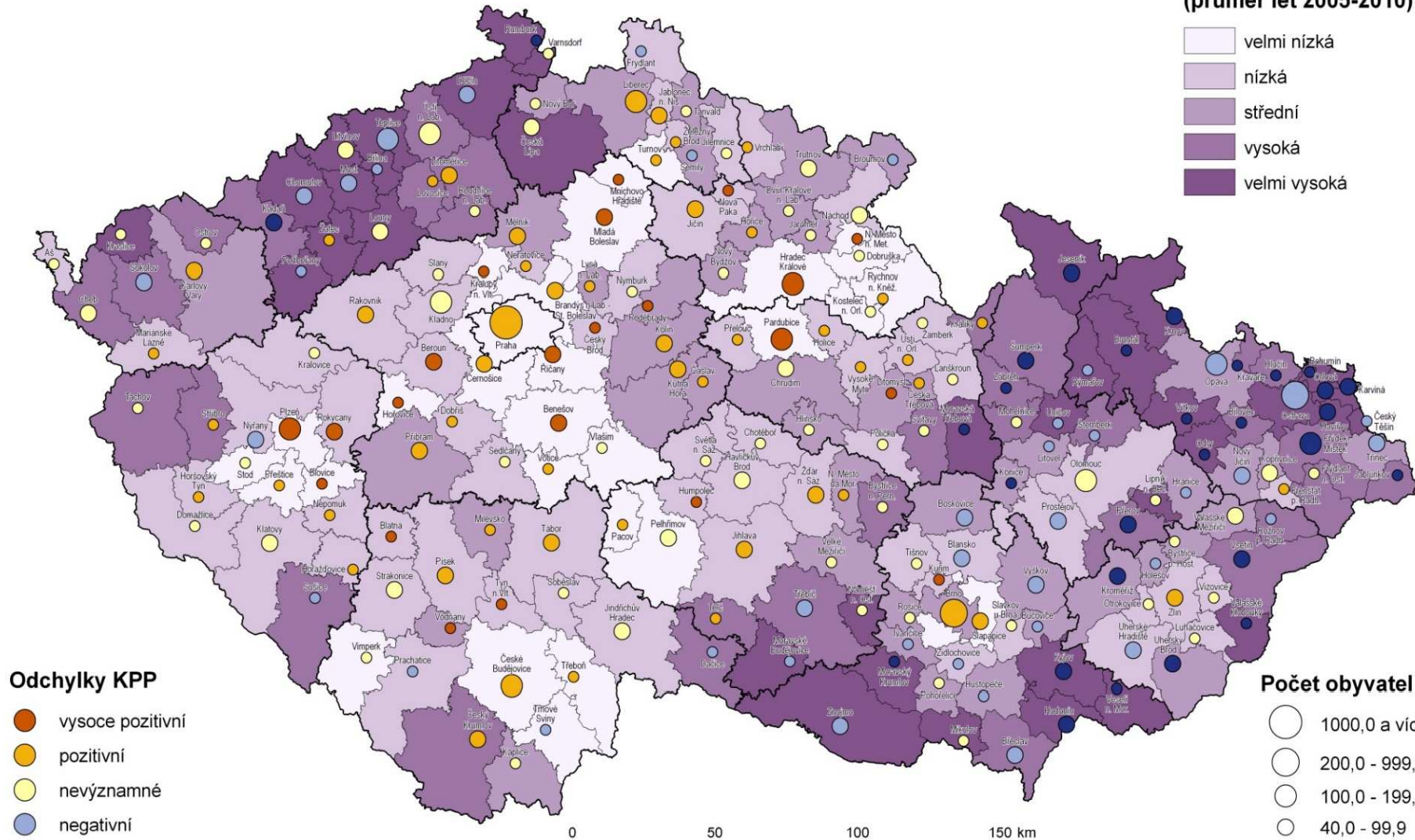

Zdroj: vlastní výzkum

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

NEZAMĚŠTNANOST V REGIONECH ORP

Míra nezaměstnanosti (průměr let 2005-2010)

Odchylky KPP

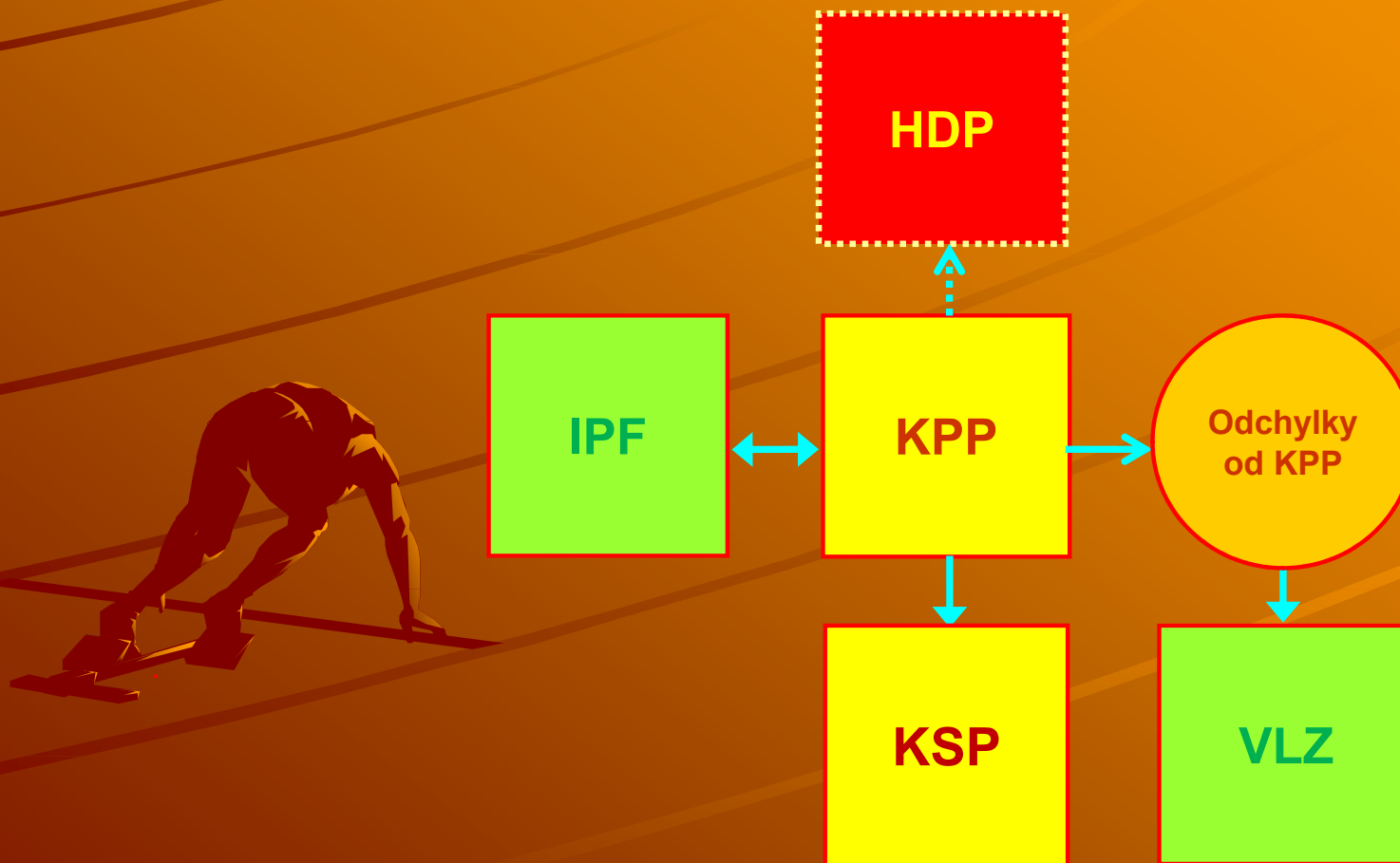
Počet obyvatel (tis.)

Zdroj: MPSV, vlastní výzkum

Mapový podklad: ArcČR © 1997 ARCDATA PRAHA, s.r.o.
Tematický obsah: ESF MU BRNO

Hlavní komponenty integrační teorie udržitelného regionálního rozvoje

Zdroj: vlastní výzkum.

Jednota polarizačních a integračních procesů

Integrační potenciál pólů rozvoje - polarizace

$$P_{ij} = \frac{p_i * p_j}{d_{ij} * s_{ij}}$$

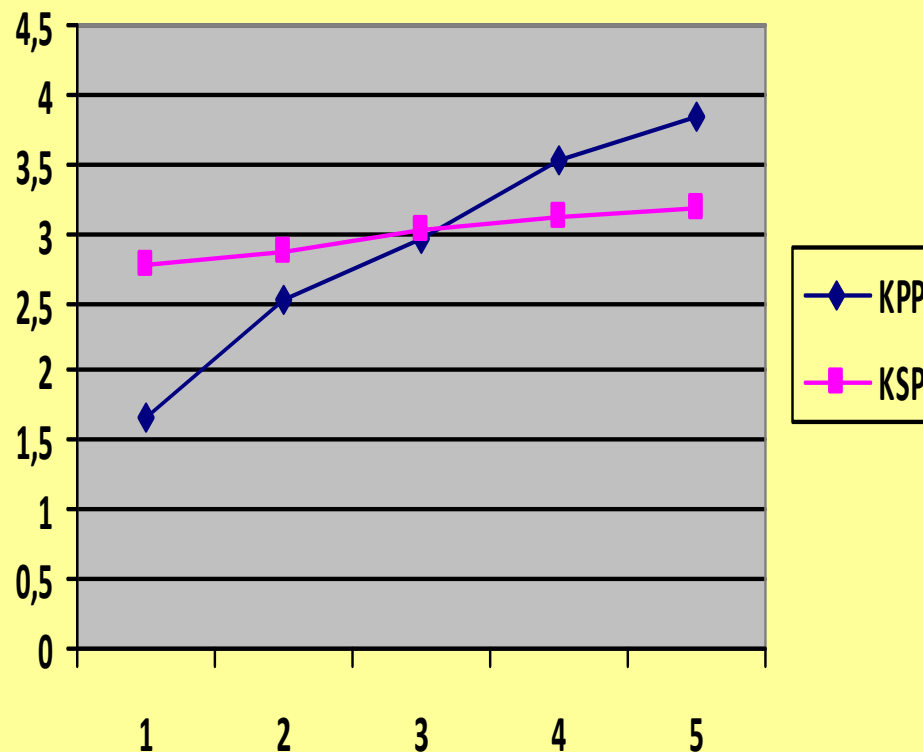
kde proměnné p_i a p_j prezentují hodnoty KPP
sousedících pólů rozvoje, proměnná d_{ij} jejich fyzickou
vzdálenost a proměnná s_{ij} jejich sociální vzdálenost

Rozvojové tendence mezilehlých regionů - integrace

$$M_{ij} = \sum_{i=1}^n \frac{1+(a*v)}{1-(b*v)}$$

kde zápis $a*v$ představuje součin kladných odchylek
indukujících vznik os rozvoje a zápis $b*v$ součin
opačně působících záporných odchylek, vážených
vždy počtem obyvatel příslušných mikroregionů

Vztah velikosti mikroregionů ORP a hodnot KPP a KSP

Základní determinanty prostorového uspořádání ekonomiky

hierarchická úroveň	polarizace	integrace	klíčové struktury	hlavní typy interakcí
<i>globální</i>	rozvojové póly globálního významu	rozvojové osy nadnárodního významu	mezinárodní společnosti, TNC	obchodní
<i>makroregionální</i>	rozvojové póly nadnárodního významu	rozvojové osy národního významu	státní správa, ústředí velkých firem	řídící
<i>mezoregionální</i>	rozvojové póly národního významu	rozvojové osy regionálního významu	územní správa, velké firmy resp. závody	produkční
<i>mikroregionální</i>	rozvojová (nodální) centra	nodální regiony	zaměstnavatelé, zaměstnanci	pracovní